

Coronamaatregelen en ventilatie stemlokalen

Tweede Kamerverkiezingen

ADVIES

Aandachtspunten voor ventilatie van stembureaus in coronatijd

Op 17 maart hebben Nederlandse burgers weer het voorrecht om te mogen stemmen voor de Tweede Kamer. In deze coronatijd worden er extra maatregelen getroffen om zo veilig mogelijk te kunnen stemmen, zowel voor de kiezers als de stembureauleden. De Kiesraad heeft daarom een aantal belangrijke coronamaatregelen opgesteld. Eén daarvan is voldoende ventilatie: de stemlokalen worden zo ingericht dat kiezers en stembureauleden 1,5 meter afstand kunnen houden en er voldoende ventilatie is (zie [Overzicht belangrijkste coronamaatregelen Tweede Kamerverkiezing 2021](#)). Ook het RIVM stelt dat het van groot belang dat de ventilatie in de stembureaus voldoet aan alle eisen ([bron Rijksoverheid, advies RIVM](#)).

De Kiesraad en het RIVM geven aan dat de ventilatie in stembureaus in orde moet zijn. Waaraan de ventilatie moet voldoen wordt echter niet precies aangegeven door deze partijen. Vandaar dat we vanuit het Masterplan Ventilatie in dit document uitleggen welke concrete ventilatie maatregelen men kan nemen, zodat het stemmen veilig kan gebeuren.

In stembureaus zijn met betrekking tot ventilatie twee zaken het belangrijkste: de juiste ventilatievoorzieningen dienen aanwezig te zijn en de aanwezige ventilatievoorzieningen dienen optimaal gebruikt te worden (tijdens de verkiezingsdag).

Stembureaus in allerlei soorten ruimten

Soms gaat het om ruimten die mechanisch geventileerd worden of om ruimten die alleen natuurlijk geventileerd worden via openstaande ramen. Het kan ook om een combinatie gaan. Aangezien er veel bezoekers komen in een stembureau en de medewerkers van de stembureaus langere tijd samen in het stemlokaal verblijven is het extra belangrijk dat de stemlokalen zo goed mogelijk geventileerd worden. Ruimten die niet beschikken over adequate mechanische of natuurlijke ventilatievoorzieningen moeten in principe niet gebruikt worden als stemlokaal. Als er goede ventilatievoorzieningen aanwezig zijn moeten deze ook gegarandeerd goed gebruikt worden op de verkiezingsdag.

Vanuit de werkgroep Masterplan Ventilatie zijn algemene ventilatie-adviezen opgesteld die erop gericht zijn om de kans op onderlinge besmetting via de lucht te beperken. Een aantal leden van de werkgroep heeft de algemene adviezen specifiek voor stemlokalen 'vertaald'.

Advies minimaal vier weken voorafgaand aan de verkiezingsdag:

1. Kies als stemlokaal een ruimte waar ventilatie aanwezig is die tenminste voldoet aan de bouwbesluit eisen voor de gebruiksfunctie bijeenkomstfunctie (hanteer hierbij bij voorkeur de nieuwbouw-eisen). Zijn er twijfels over de aanwezige ventilatievoorzieningen, schakel dan een adviseur in gespecialiseerd in ventilatie, in lijn met de RIVM adviezen.
2. Kijk naar de natuurlijke voorzieningen: te openen ramen. Controleer of er ramen open kunnen (liefst in verschillende gevels, bij voorkeur minimaal 1 per aanwezig stembureau lid), check of ze goed werken (ramen die niet open kunnen of klemmen, uitzetmechanismen en laat gebreken tijdig repareren).
3. Kijk naar de mechanische toevoorzieningen: roosters in het plafond. Controleer of de ventilatievoorzieningen goed werken en laat gebreken (denk aan mechanische systemen die niet meer aanschakelen) tijdig repareren.
4. Bepaal met een installatie adviseur of installateur het maximaal aantal personen dat tegelijk in de ruimten aanwezig mag zijn op basis van de ventilatiecapaciteit en de afstandsregels.
5. Controleer in geval van mechanische ventilatie of het ventilatiesysteem de afgelopen zes maanden is onderhouden en van schone filters is voorzien. Laat dit alsnog verzorgen wanneer dit niet het geval is. Als dit niet op tijd lukt, zorg dan dat het filter op de verkiezingsdag verwijderd is uit de installatie.
6. Laat zo mogelijk een installateur controleren of het ventilatiesysteem gebruikmaakt van recirculatie. Laat de installateur de recirculatieklep van de mechanische ventilatie tijdens de verkiezingen dichtzetten, zodat u op verkiezingsdag met 100% buitenlucht ventileert.
7. Als er een vraaggestuurd ventilatiesysteem aanwezig is, laat de gewenste waarde dan zo instellen dat het systeem in de hoogste stand ventileert (in geval van CO₂-sturing in laten stellen op 350 ppm).

Advies één week voorafgaand aan de verkiezingsdag:

1. Controleer bij mechanische ventilatie en bij openstaande ramen of er voldoende lucht binnen komt, met name ter plaatse van de stembureauleden en de stemhokjes, zodat er voldoende luchtbeweging en verversing gerealiseerd wordt.
2. Spreek duidelijk af wie verantwoordelijk is voor het juiste gebruik van de mechanische en natuurlijke ventilatievoorzieningen op de verkiezingsdag.
3. Plaats eventueel een CO₂-meter (luchtkwaliteit stoplicht) en test deze alvast, dit kan door erin te blazen. Plaats de meter bijvoorbeeld op de tafels waar de kiescommissieleden achter zitten, maar niet direct in de ademzones.
4. Communiceer met stembureauleden en adviseer hen om warme kleding mee te nemen, zoals een extra trui of sjaal, of de jas aan te houden. Het zal kouder zijn dan normaal. De verwarming mag aan, maar los daarvan zullen ramen open staan en staat het mechanisch ventilatiesysteem in de hoogstand, waardoor het zo nu en dan kan tochten.

Advies op de verkiezingsdag:

1. Als er een mechanische ventilatiesysteem aanwezig is zet het systeem dan in de hoogste stand. Doe dit nog voor de eerste mensen (stembureauleden) binnenkomen.
2. Zorg los daarvan voor voldoende ventilatie door het openzetten van ramen en door het open laten staan van de toegangsdeur. Waait het bijna niet buiten en is sprake van een relatief milde buitentemperatuur: zet dan de ramen en deuren tegen elkaar open. Is wel sprake van veel wind buiten? Zet dan alleen aan de windkant (loefzijdetwee of drie raampjes) open op een kier.
3. Als er een CO2 meter (luchtkwaliteit stoplicht) aanwezig is: spreek met elkaar af dat ramen of deuren verder opengaan zodra de CO2-concentratie boven de 800 ppm komt (bij voorkeur al vanaf 600 ppm).
4. Na afloop: Laat ramen nog even een uur openstaan en laat een eventueel mechanisch ventilatiesysteem nog een uur aan, zodat de ruimte schoon spoelt.

Wilt u meer weten over ventileren en het voorkomen van overdracht van luchtweginfecties via de lucht, kijk op: www.masterplanventilatie.nl.

<Onderstaand kader kunt u uitknippen en ophangen ter herinnering>

VENTILEREN HELPT HET RISICO OP CORONABESMETTING TE BEPERKEN

1. VENTILEERT U GENOEG?
2. STAAT HET VENTILATIESYSTEEM AAN?
3. STAAN DE RAMEN OPEN?

PRIMA!

MASTERPLAN VENTILATIE

INITIATIEF VAN:

TVVL

Binnenklimaat
NEDERLAND

ISSO

Het Masterplan Ventilatie is een initiatief van: Binnenklimaat Nederland, ISSO, TVVL, VCCN.
www.masterplanventilatie.nl